

РУКОМЕТНИ САВЕЗ СРБИЈЕ
ЗАЈЕДНИЦА СУДИЈА И КОНТРОЛОРА

УПУТСТВО О ВРШЕЊУ КОНТРОЛА
2013/2014

Београд, 22.06.2013.

ИЗВЕШТАЈ О СУЂЕЊУ

ТАКМИЧЕЊЕ		Мушкарци →		← Жене	Утакмица број	1	3							
Први степен →		Други степен →		Трећи степен →		Четврти степен →		КУП →		Млађе категорије				
Судије						Контролор								
Датум	Време	Место		Резултат		Дисциплински прекршаји								
				крај	пол.	7-м	опом	2 мин	диск	екип. казна				
Екипа А														
Екипа Б														
Елементи оцењивања:		--	-	Ø	+	++	+++	ПРЕДЛОГ ЗА ПОБОЉШАЊЕ						
Сарадња / сигнализација								Д О Б Р О :						
Игра лоптом														
Прекршај у нападу														
Голманов простор														
Неправилности код постизања гола														
Седмерци								Л О Ш Е :						
Прогресивно кажњавање														
Линија суђења														
Кораци														
Предност														
Разумевање игре								С А В Е Т :						
Одлуке о досуђивању бацања														
Извођење бацања														
Пасивна игра														
Тајм-аут														
Кретање и постављање														
Личност / изглед														
Неутралност / фер плеј														
Комуникација са играчима и званичницима														
Сарадња са записничким столом														
ДОСТАВЉА	КОНТРОЛОРА			СУДИЈЕ			e-mail:							
УКУПНИ УТИСАК														
ТЕЖИНА УТАКМИЦЕ	ЛАКА			НОРМАЛНА			ТЕШКА			ВЕОМА ТЕШКА				
УТИЦАЈ СУДИЈА НА ТОК УТАКМИЦЕ	Повећали тежину			Без утицаја			Смањили тежину							

На основу члана 50. став 2 тачка 6. Правилника о удруживању у Заједницу судија и контролора Рукметног савеза Србије, Управни одбор Заједнице судија и контролора Рукметног савеза Србије, донео је

УПУТСТВО О ВРШЕЊУ КОНТРОЛА

Попуњавање Извештаја о суђењу

Извештај о суђењу (контрола суђења) садржи следеће целине, и то:

1. Општи део
2. Процедура попуње и слања Извештаја о суђењу
3. Примена Правила игре по компонентама (оцена суђења)
4. Повезаност компоненти
5. Укупни утисак, тежина утакмице и утицај судија на ток утакмице
6. Текстуални део (добро, лоше, савет)
7. Казнене одредбе
8. Прелазне и завршне одредбе

1. ОПШТИ ДЕО

ТАКМИЧЕЊЕ	Мушкарци →		← Жене	Утакмица број											
Први степен →		Други степен →		Трећи степен →		Четврти степен →		КУП →		Млађе катеорије					
Судије					Контролор										
Датум	Време	Место		Резултат		Дисциплински прекршаји									
				крај	пол.	7-м	опом	2 мин	диск	ЕКИПНА КАЗНА					
Екипа А															
Екипа Б															

1.1 Такмичење

- ✓ У зависности да ли је у питању утакмица мушких или женских екипа означава се (X) одговарајуће поље.

Пример: (утакмица мушких екипа)

Мушкарци →	X		← Жене
------------	---	--	--------

- ✓ У рубрику "утакмица број", која има девет поља, уписујемо следеће цифре:

Утакмица број	1	3	0	1	0	4	0	2	2
---------------	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Објашњење: Прва и друга цифра означавају улазну годину такмичарске сезоне (13), трећа и четврта цифра означавају шифру лиге (видети Шифарник лига), пета и шеста цифра означавају које је коло у питању, док седма, осма и девета цифра означавају редни број утакмице из распореда лиге (овај деветоцифрени број је увек идентичан броју утакмице који се уписује у записник са утакмице!)

1.2 Лига

- ✓ Означава се (X) одговарајуће поље.

Пример: (за утакмицу Супер лиге)

Први степен→	X	Други степен→		Трећи степен→		Четврти степен→		КУП→		Млађе катеорије	
-----------------	---	------------------	--	------------------	--	--------------------	--	------	--	--------------------	--

1.3 Судије / Контролор

- ✓ У одговарајућа поља уписује се име и презиме судија, као и име и презиме контролора.

Пример:

Судије	НЕНАД НИКОЛИЋ / ДУШАН СТОЈКОВИЋ	Контролор	ЖИВАН СТАКИЋ
--------	---------------------------------	-----------	--------------

1.4 Датум

- ✓ У одговарајућа поља уписује се ДАТУМ (дан, месец и година одигравања утакмице), ВРЕМЕ (време почетка утакмице које је објављено у службеном билтену), и МЕСТО (место у којем се игра утакмица).

Пример:

Датум	Време	Место
06.10.2013.	19:00	БЕОГРАД

1.5 Екипе

- ✓ У одговарајућа поља уписују се називи екипа (објављени у службеном адресару лиге), као и места одакле су екипе (не мора се уписивати скраћеница "РК" испред имена клуба!).

Пример:

Екипа А	ВРБАС КАРНЕКС	Врбас
Екипа Б	НАПРЕДАК	Крушевац

1.6 Резултат

- ✓ Ови подаци се попуњавају из записника са утакмице (уписују се веродостојни подаци у одговарајућа поља):

☒ Резултат утакмице	у горњем реду број постигнутих голова екипе А, на крају утакмице, и у првом полувремену; у доњем реду број постигнутих голова екипе Б, на крају утакмице, и у првом полувремену;
☒ Седмерци	у горњем реду број досуђених седмераца за екипу А; у доњем реду број досуђених седмераца за екипу Б;
☒ Опомене	у горњем реду број изречених опомена екипи А; у доњем реду број изречених опомена екипи Б (напомена: опомене играчима и опомене званичницима се посебно евидентирају!);
☒ Искључења на 2 минута	у горњем реду број изречених казни искључења на 2 минута екипи А; у доњем реду број изречених казни екипи Б (напомена: искључења на 2 минута играчима и искључења на 2 минута званичницима се посебно евидентирају; евидентира се број изречених казни, а не збирно минута!);

- ☒ **Дисквалификације** у горњем реду број изречених дисквалификација екипи А; у доњем реду број изречених дисквалификација екипи Б (напомена: дисквалификације играча и дисквалификације званичника се посебно евидентирају!);
- ☒ **Екипне казне** у горњем реду екипне казне екипе А; у доњем реду екипне казне екипе Б.

Пример:

Резултат		Дисциплински прекршаји				
крај	пол.	7-м	опом	2 мин	диск	ЕКИПНЕ КАЗНЕ
25	14	5	3 + 1	7 + 1	0 + 1	0
27	11	2	3	9	1	0

2. ПРОЦЕДУРА ПОПУНЕ И СЛАЊА ИЗВЕШТАЈА О СУЂЕЊУ

- 2.1** Сачувати приложени *"Извештај о суђењу"* у свом рачунару и формирати директоријум (виртуелну фасциклу) са структуром својих докумената за оцењивање (упутства, обрасци, попуњени извештаји), тако да се могу користити током целе сезоне. Сачувати један *"Извештај о суђењу"* (бланко образац) као оригинални документ, а радити само са копијама.
- 2.2** Пре утакмице одштампати празан (бланко) *"Извештај о суђењу"*, и имати га спремног за разговор између судија и контролора после утакмице.
- 2.3** Одмах после утакмице, а пре разговора између судија и контролора, судије, као и контролор, попуњавају *"Извештај о суђењу"*, уносећи своје оцене о нивоу суђења – по сегментима.
- 2.4** За време разговора између судија и контролора после утакмице, судије и контролор разговарају упоређујући своје оцене о учинку и идентификују важна подручја.
- 2.5** После разговора са судијама, контролор узима од судија њихов писани *"Извештај о суђењу"* и носи га са собом.
- 2.6.1** **За утакмице првог и другог степена такмичења** контролор је дужан да најкасније 60 минута после утакмице попуни (на рачунару или својеручно) образац контроле у делу који се односи на оцењивање сегмената (тзв. "иксирање оцена" на "левој страни" обрасца, као и процена тежине утакмице, укупног утиска о суђењу, и утицај судија на ток утакмице – тзв. "доњи део" обрасца), и достави га електронским путем (или евентуално телефаксом) помоћнику директора за судијска питања. После тога, контролор доставља "комплетну" контролу на начин и у року одређен у тачки 2.6.2 овог Упутства.
- 2.6.2** **За утакмице трећег и четвртог степена такмичења** контролор је дужан да најкасније у року од 48 (четрдесет осам) сати по завршетку утакмице, попуни свој *"Извештај о суђењу"* (обавезно се попуњава на рачунару), и са веродостојним преписом *"Извештаја о суђењу"* који су попуниле судије, достави путем електронске поште (e-mail) као прилог (attachment) надлежном директору лиге и његовом помоћнику за судијска питања, а истовремено и обојици судија на њихове личне E-mail адресе.
- 2.6.3** Помоћник директора лиге за судијска питања може, уколико процени да постоје оправдани разлози по захтеву контролора, одобрити закашњење у слању контроле (продужити предвиђени рок за доставу).

Напомена: Уколико се "Извештај о суђењу" не достави судијама електронском поштом (E-mail) у истој поруци у којој се доставља и директору и помоћнику директора за судијска питања, сматраће се да судијама није достављена контрола!

- ✓ Адресе за електронску пошту директора лига и њихових помоћника за судијска питања објављене су у Службеним адресарима лига.

Пример за контролора (када је у питању рубрика достављање контроле):

ДОСТАВЉА	КОНТРОЛОР	X	СУДИЈЕ	e-mail:	stakici@ptt.rs
----------	-----------	---	--------	---------	----------------

Пример за судије (када је у питању рубрика достављање контроле):

ДОСТАВЉА	КОНТРОЛОР		СУДИЈЕ	X	e-mail: nikolicnenad@ptt.rs stojkovicdusan@open.telekom.rs
----------	-----------	--	--------	---	---

3. ПРИМЕНА ПРАВИЛА ИГРЕ ПО КОМПОНЕНТАМА (ОЦЕНА СУЂЕЊА)

- 3.1 Оцена суђења – полазна оцена код оцењивања је 0 (веза – тачка 3.2 став 2 овог Упутства).

ОЦЕНА СУЂЕЊА		
Описна ознака	Знаковна ознака	Критеријум оцењивања
ЛОШЕ	— —	Једна или више грешака које су утицале на бодовни исход утакмице. Судије су имале 6 (шест) и више грешака у незатамњеној, или 5 (пет) и више грешака у затамњеној компоненти. Недостатак контроле утакмице.
ПРИХВАТЉИВО	—	Судије су имале више грешака (4 - 5) које нису утицале на исход утакмице. Када су у питању затамњене компоненте, дозвољене су 3 - 4 грешке (које нису утицале на исход утакмице) за ову оцену. Слаба контрола утакмице. Ова оцена се може дати и за мањи број грешака, ако те грешке (једна и више) директно нарушавају ток утакмице.
ПРОСЕЧНО	0	Судије су имале (2 – 3) грешке које нису утицале на исход утакмице или ако у неком сегменту нема елемената за оцењивање (види 3.2 став 2). Када су у питању затамњене компоненте дозвољени број грешака је 1 - 2 (а да нису утицале на исход утакмице). Нормална контрола утакмице.
ДОБРО	+	Судије су доносиле исправне одлуке током целе утакмице. Добра контрола утакмице.
ВРЛО ДОБРО	++	Судије су доносиле исправне одлуке током целе утакмице, без и једне грешке. Врло добра контрола утакмице.
ОДЛИЧНО	+++	Практично перфектно, оцена је више теоретска и у пракси је треба избегавати.
Напомене		БРОЈ ГРЕШАКА СЕ ОДНОСИ НА ПОЈЕДИНАЧНЕ КОМПОНЕНТЕ
		Затамњеним компонентама се сматрају само оне компоненте које су обележене жутом и љубичастом бојом

3.2. Општа правила код оцењивања судија

- ✓ Уколико се на утакмици у некој компоненти ништа није десило, треба дати оцену 0 (просечан), тј. обележити X у оцени 0 (просечан).
Например: Није било неправилности приликом постизања голова.
- ✓ Уколико у неким компонентама нема елемената за оцењивање (десило се 1 – 2 пута у току утакмице), а утакмица је оцењена као ЛАКА или НОРМАЛНА за суђење, и стрелица је равна, треба обележити X у оцени 0 (просечан), у тим компонентама.
- ✓ Да би се нормална утакмица разликовала од лаке, може се (код нормалне утакмице), али не и мора у компонентама прекршај у нападу, одлука о досуђивању бацања, и пасивна игра дати оцена ++ (врло добар).
- ✓ Уколико је нормална утакмица била неизвесна, тада се у компонентама неутралност / фер плеј, комуникација са играчима и званичницима, и сарадња са записничким столом може дати оцена + (добар), али се такве оцене морају образложити.
- ✓ У компонентама сарадња / сигнализација, кретање и постављање, и личност / изглед може се, али не и мора, дати оцена ++ (врло добар) без обзира на тежину утакмице.
- ✓ Ако судије у компонентама седмерци и прогресивно кажњавање (мали број седмераца и прогресивних казни) немају елемената да се истакну, а донесу све добре одлуке и добију оцену у тим компонентама 0 (просечан), онда линија суђења може бити + (добра).

Пример:

Елементи оцењивања:	--	-	0	+	++	+++
Седмерци			X			
Прогресивно кажњавање			X			
Линија суђења				X		
Кораци				X		
Предност				X		
Разумевање игре				X		

- ✓ На одређене компоненте (које су у обрасцу затамњене жутом и љубичастом бојом) треба обратити посебну пажњу, и ту је некада довољна и једна грешка да би се оцена смањила:
 - ☑ Једна од најбитнијих компоненти је РАЗУМЕВАЊЕ ИГРЕ; ако су судије у две или више затамњених компоненти (означених жутом и љубичастом бојом) добију оцену 0 (просечан), оцена у компоненти РАЗУМЕВАЊЕ ИГРЕ не може бити већа од 0 (просечно);
 - ☑ Када се у затамњеним компонентама (означеним жутом и љубичастом бојом) ни једном или једном да оцена ++ (врло добар), не може се у незатамњеним компонентама дати 5, 6 или 7 пута оцена ++ (врло добар);
 - ☑ Не може се суђење уопштено окарактерисати као добро, а да појединачно у компонентама преовлађују просечне оцене (0)
 - ☑ Не може се суђење уопштено окарактерисати као врло добро (или чак одлично), а да у затамњеним компонентама преовлађују добре оцене (+)

3.3 Компоненте

Објашњење по компонентама

3.3.1	САРАДЊА – СИГНАЛИЗАЦИЈА	✓ Да ли судије делују јединствено? ✓ Да ли се судије мешају један другоме у компетенције? ✓ Да ли је сигнализација у складу са Правилима, јасна и разумљива? ✓ Да ли се сигнализација врши природно? ✓ Да ли је звиждук једноличан или одговара врсти прекршаја или донетој одлуци? ✓ Да ли судије показују знаке за прекршаје (сигнале број 4 или број 5), а да истовремено не примењују одговарајуће дисциплинске санкције? ✓ Да ли судија који је досудио бацање изриче и казну? ✓ Да ли судије поштују надлежност?
3.3.2	ИГРА ЛОПТОМ	✓ Технички прекршаји: дупла лопта, игра ногом, неправилно вођење; ✓ Држање лопте дужи од 3 секунде ("у игри")?
3.3.3	ПРЕКРШАЈ У НАПАДУ	✓ Да ли судије препознају прекршај у нападу и то са и без лопте? ✓ Да ли судије разликују недозвољену игру у одбрани, гурање пивота и слично, како би се дошло у посед лопте? ✓ Да ли судије уочавају радње које имају за циљ да се изнуди слободно бацање, нарочито када екипа игра са играчем мање, и да ли то квалификују као прекршај у нападу?
3.3.4	ГОЛМАНОВ ПРОСТОР	✓ Не мисли се само, уско, на преступе, него шире, на игру око голмановог простора; ✓ Да ли је било преступа играча у нападу са или без лопте, или усклађања и улажења у голманов простор? ✓ Да ли је било повреде голмановог простора од стране играча у одбрани, и то вишеструко понављања без лопте у циљу заузимања боље позиције у одбрани?
3.3.5	НЕПРАВИЛНОСТИ КОД ПОСТИЗАЊА ГОЛА	✓ Погоци када је стрелац начинио неки прекршај правила игре код постизања гола; овај сегмент мора бити у вези са бар једним од других сегмената; ✓ Поништен регуларан гол; ✓ Признат нерегуларан гол; ✓ Досвиравање гола; ✓ Оцена у овој компоненти може бити 0 (просечна) ако није било неправилности приликом постизања голова утакмици, а ако их је било онда треба означити оцену — (лоше), — (прихватљиво), или 0 (просечно);
3.3.6	СЕДМЕРЦИ	✓ Да ли имају исти критеријум за обе екипе и какав је? ✓ Да ли је било досуђивања непостојећих седмераца? (погрешне одлуке) ✓ Да ли је било недосуђивања постојећих седмераца? (пропуштене одлуке) ✓ Да ли је било исправно недосуђених седмераца?
3.3.7	ПРОГРЕСИВНО КАЖЊАВАЊЕ	✓ Да ли судије грубу и прљаву игру (прекршаје опасне по здравље) адекватно кажњавају? ✓ Да ли примењују прогресивно кажњавање на јасан и доследан начин, у правом моменту или са закашњењем? ✓ Да ли су судије искључења примењивали правовремено или сувише касно, посебно у поновљеним, учесталим прекршајима? ✓ Да ли су судије, када је било потребно, поред досуђених седмераца, примениле и одговарајућу дисциплинску меру? ✓ Да ли су судије дисквалификацију примењивале због грубе повреде Правила игре у односу на противника, како су кажњавали стално неспортско понашање, изван терена за игру, грубо неспортско понашање, као и физички напад изван терена за игру (Правила игре 8:5, 8:6, 8:9, 8:10) ? ✓ Да ли су судије кажњавале провокације и симулирања? ✓ Да ли су судије поштовале линију прогресивности? ✓ Дисквалификације обавезно прецизно описати у контроли!

3.3.8	ЛИНИЈА СУЂЕЊА	✓ Стриктно помоћи играчима да препознају линију пресуђивања, односно ставити им до знања шта је дозвољено а шта није; ✓ Линију суђења у начелу карактеришу одлуке које се тичу седмераца и прогресивног кажњавања!
3.3.9	КОРАЦИ	✓ Да ли је пуштана предност и поред корака? ✓ Да ли је из грешке корака постигнут и признат гол? ✓ Да ли су суђени непостојећи кораци? (погрешне одлуке) ✓ Да ли нису суђени постојећи кораци? (пропуштене одлуке) ✓ Не може бити без елемената за оцењивање!
3.3.10	ПРЕДНОСТ	✓ Да ли судије и поред прекршаја поштују предност? ✓ Да ли судије због примене дисциплинских санкција прекидају акцију или поштују предност? ✓ Исправна примена и уравнотеженост у односу на обе екипе? ✓ На који начин и у ком периоду утакмице и поред грубог прекршаја поштују предност ✓ Да ли дозвољавају предност и поред прекршаја нападача ✓ Да ли дозвољавају (некажњено) оштру игру правдајући се поштовањем предности ✓ Исправна примена и уравнотеженост у односу на обе екипе ✓ Не може бити без елемената за оцењивање!
3.3.11	РАЗУМЕВАЊЕ ИГРЕ	✓ Да ли су прекиди игре били у духу игре и у складу са правилима, који воде ка тачности игре, или је било прекида ритма без потребе? ✓ Разумевање игре у начелу карактеришу оцене које се тичу корака и поштовања предности, али не треба пренебрегнути и оцене за пасивну игру, прекршаје у нападу, одлуке о досуђивању бацања, те остале тзв. "рукометне елементе"
3.3.12	ОДЛУКЕ О ДОСУЂИВАЊУ БАЦАЊА	✓ Водити рачуна о добрим и лошим проценама и на основу тога формирати оцenu (процентуално); ✓ Водити рачуна о последицама погрешних одлука; ✓ Водити рачуна о непотребном прекидању игре због ситних прекршаја и одлука о слободним бацањима; ✓ Водити рачуна о досуђивању слободних бацања, аута, голманових бацања, почетних бацања. ✓ Ова компонента се скоро увек повезује са још неком! ✓ Не може бити мало елемената за формирање оцене!
3.3.13	ИЗВОЂЕЊЕ БАЦАЊА	✓ Водити рачуна о последицама погрешно изведеног слободног бацања; ✓ Водити рачуна о извођењу слободног бацања код најаве пасивног напада; ✓ Водити рачуна о извођењу аута, седмерца, почетног бацања; ✓ Водити рачуна о корекцији погрешно изведеног бацања, ако је одмах изгубљена лопта; ✓ Да ли судије примењују принцип реда - ратсојање 3 метра од извођача бацања. ✓ Посебно водити рачуна о извођењу слободног бацања после завршног сигнала!
3.3.14	ПАСИВНА ИГРА	✓ Да ли је критеријум распознавања пасивне игре исти током целе утакмице? ✓ Колико времена протиче од момента давања знака за пасивну игру до доношења одлуке и узимања лопте? ✓ Да ли судије знак упозорења дају у складу са Правилима игре? ✓ Да ли је знак упозорења јасан и да ли га уочавају сви актери игре? ✓ Да ли знак упозорења дају прерано или прекасно? ✓ Обратити пажњу на екипу која има посед лопте, а има играч мање; ✓ Обратити пажњу на екипу која има посед лопте и чува резултат; ✓ Обратити пажњу на екипу која има посед лопте, а има играча мање и тактички успорено мења играче; ✓ Обратити пажњу на "пасивно слободно бацање"; ✓ Нема пасивног напада код "неухваћеног" додавања;
3.3.15	ТАЈМ АУТ	✓ Стриктна примена обавезног тајм аута; ✓ Водити рачуна пред крај утакмице да нека од екипа не буде оштећена током времена у коме је лопта ван игре; ✓ Непотребно је увек давати тајм аут због брисања подлоге, ако је акција на другој половини терена; ✓ Да ли судије исправно уочавају ситуације када је голман погођен лоптом у игри и није у стању да реагује?

3.3.16	КРЕТАЊЕ И ПОСТАВЉАЊЕ	✓ Да ли судије постављањем на терену ометају игру? ✓ Да ли су судије заузимале место на терену које им омогућава да на најбољи начин прате догађаје на терену? ✓ Каква је физичка припремљеност судија? ✓ Како судије врше промену страна током утакмице? ✓ Како се судије постављају на терену код пресинг игре? ✓ Са које удаљености од места прекршаја судије доносе одлуке?
3.3.17	ЛИЧНОСТ / ИЗГЛЕД	✓ Счени ауторитет; ✓ Неутралан наступ, али позитиван став; ✓ Не показивати несигурност али ни ароганцију; ✓ Чврст став, али не и репресиван, у поступцима и гестовима; ✓ Физички изглед судија - усклађеност висине и тежине; ✓ Придржавање одредби Кодекса понашања, и Упутства о вршењу контрола; ✓ Није логично у тзв. "рукометним елементима" показати просечност (више пута оцена 0 у елементима који се односе на Правила игре), а личност оцинити врло добро!
3.3.18	НЕУТРАЛНОСТ / ФЕР ПЛЕЈ	✓ Тешка и веома тешка утакмица и неизвешан резултат до самог краја, оцена ++ (врло добар); ✓ Тешка утакмица са неколико голова разлике или нормална и неизвесна утакмица, оцена + (добар); ✓ Ако се примети утицај на коначни бодовни исход, оцена — — (лоше); ✓ Ако се примети утицај, а да судије нису утицале на бодовни исход, оцена — (прихватљиво); ✓ Поступци према свим играчима и званичницима обе екипе апсолутно непристрасно; ма шта се догодило, не утицати на резултат и ток утакмице; ✓ До које мере је идеја фер плеја поштована и презентована на утакмици?
3.3.19	КОМУНИКАЦИЈА СА ИГРАЧИМА И ЗВАНИЧНИЦИМА	✓ Какав је контакт са играчима обеју екипа, односно званичницима екипа? ✓ Да ли се судије "правдају" после донете одлуке? ✓ Нема "фамилијарности" са учесницима у игри и публиком; ✓ Нема арогантне гестикулације према актерима утакмице; ✓ Лака утакмица, оцена 0 (просечан); ✓ Нормална и неизвесна утакмица, може оцена + (добар) уз образложење.
3.3.20	САРАДЊА СА ЗАПИСНИЧКИМ СТОЛОМ	✓ Како су судије сарађивале са записничким столом? ✓ Да ли су судије сарађивале са контролором за време утакмице? ✓ Да ли постоји узајамна сарадња када се показују казне, да су оне јасне при показивању? ✓ Да ли постоји поврени контакт са записничким столом у току игре? ✓ Лака утакмица, оцена 0 (просечан); ✓ Нормална и неизвесна утакмица, може оцена + (добар) уз образложење.

4. ПОВЕЗАНОСТ КОМПОНЕНТИ

- ✓ Код давања оцена по компонентама, односно попуњавања одговарајућих колона, треба водити рачуна о општим елементима, као што су општи утисак о утакмици, да ли је утакмица дерби или је терен "врућ за суђење", примена правила, приступ утакмици, однос према актерима утакмице и слично.
- ✓ Такође је веома битно разликовати важност појединих компоненти и њихов значај за исход утакмице. Сигурно је да компоненте као што су седмерци, прогресивно кажњавање и линија суђења ("прва група" компоненти затамњених **жутом** бојом), и корац, предност и разумевање игре ("друга група" компоненти затамњених **љубичастом** бојом), морају бити битан елемент при формирању коначне оцено о суђењу, односно учинку судија.
- ✓ Такође, важно је знати да постоји повезаност појединих компоненти, односно њихова међусобна зависност, приликом обележавања (X) истих.

5. УКУПНИ УТИСАК, ТЕЖИНА УТАКМИЦЕ И УТИЦАЈ СУДИЈА НА ТОК УТАКМИЦЕ

5.1 Укупни утисак

- ✓ Контролор треба да повеже оцене из компонената које се односе на примену правила игре, и сегмента који се односи на УКУПНИ УТИСАК.
- ✓ Постоје три сегмента оцењивања, када је у питању УКУПНИ УТИСАК, и то:

РАВНА СТРЕЛИЦА		Судије су одсудиле утакмицу нормално, односно очекивано, у духу правила игре (без утицаја на ток игре).
СТРЕЛИЦА НА ДОЛЕ		Ако се у компонентама једном или више пута да оцена — — (лоше), или пар пута оцена — (прихватљиво), онда је укупни утисак лош (повећали тежину). Судије су својим одлукама нарушиле ток игре.
СТРЕЛИЦА НА ГОРЕ		Судије су добро одрадиле посао и дале допринос лепој и коректној утакмици. Ако се у затамњеним компонентама (обележеним жутом и љубичастом бојом) више пута да оцена ++ (врло добар), и утакмица је била тешка или веома тешка за суђење, а судије су уједно имале пуну контролу над истом, онда је то врло добро.

5.2 Тежина утакмице

ЛАКА УТАКМИЦА

Обично су то утакмице са великом гол разликом, и видљивом диспропорцијом у квалитету екипа, на којој се ангажман судија сводио углавном на "евидентирање резултата", без доношења већег броја одлука које су последица саме примене Правила игре, где судије немају прилике да искажу своје квалитете.

НОРМАЛНА УТАКМИЦА

Обично су то жаргонски речено "праве првенствене утакмице", са одређеном дозом неизвесности током утакмице, али где у завршници једна екипа квалитетом или борбеношћу надвлада другу, у којој судије имају могућности да искажу своје квалитете у погледу примене Правила игре. Крајњи резултат, у начелу, може бити од нерешеног до неколико, па чак и до више голова разлике.

ТЕШКА УТАКМИЦА

Овде се сврставају углавном оне утакмице које су целим својим током неизвесне, где се игра "гол за гол", у којој судије морају да донесу "значајнији" број одлука када је у питању сама примена Правила игре, где се утакмица завршава малом гол разликом (или нерешено). Посебно треба водити рачуна о броју донетих (и пропуштених) одлука када су у питању "ЗАТАМЊЕНИ СЕГМЕНТИ", односно тзв. "рукометни елементи."

ВЕОМА ТЕШКА УТАКМИЦА

У пракси су ове утакмице најређе, и поред елемената који карактеришу тешку утакмицу, потребно је узети у обзир значај утакмице у погледу резултата (да ли решава првака лиге, испадање, ако се игра куп системом – елиминација из даљег такмичења), укупну атмосферу на утакмици (понашање играча, званичника, публике). Такође је битна учесталост "компликованих" ситуација у игри, где судије могу на недвосмислен начин да искажу све своје квалитете и сналажљивост у доношењу "тешких" и непопуларних одлука "под притиском".

5.3 Утицај судија на ток утакмице

- ✓ Што се тиче УТИЦАЈА СУДИЈА НА ТОК УТАКМИЦЕ, он мора бити повезан са УКУПНИМ УТИСКОМ и ТЕЖИНОМ УТАКМИЦЕ.

6. ТЕКСТУАЛНИ ДЕО (ДОБРО, ЛОШЕ, САВЕТ)

Образложење дате оцене у појединачним компонентама мора бити поткрепљено чињеницама везаним за саму утакмицу (навести период игре, по потреби и резултат, и описати ситуацију).

- 6.1 ДОБРО** ☒ У рубрици ДОБРО, морају се образложити компоненте које су оцењене са ++ (врло добро) у свим компонентама, а оцене + (добро) у затамњеним компонентама (обележене жуто и љубичасто), по потреби. Није недозвољено образложити добре оцене (+) у осталим компонентама (посебно ако треба направити неко упоређење). Оцене +++ (одлично) треба избегавати код оцењивања.
- 6.2 ЛОШЕ** ☒ У рубрици ЛОШЕ, морају се навести замерке, односно компоненте, које су оцењене са — — (лоше), или — (прихватљиво).
- 6.3 САВЕТ** ☒ У овој рубрици треба навести, у кратким цртама, шта би судије требало да побољшају и унапреде у свом суђењу, и на то посебно обратити пажњу приликом следеће контроле истим судијама, да би се видело да ли судије прихватају САВЕТ контролора. У овој рубрици, као САВЕТ, обавезно образложити оцену 0 (просечан) у затамњеним компонентама (обележене жуто и љубичасто).
У овом сегменту не треба наводити констатације, него дати савет судијама!

7. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

7.1 Негативни поени за техничке грешке у писању контроле

- ✓ За техничке грешке и пропусте у попуњавању обрасца контроле, за сваку грешку по..... 1 поен
- ✓ За неозначавање тежине утакмице, укупног утиска и утицаја на ток утакмице, за сваки неозначени елеменат по 5 поена
- ✓ За неозначавање оцене на левој страни контроле, за сваку неозначену оцену по .. 3 поена
- ✓ За неописивање оцене у складу са Упутством, на десној страни контроле, када је то обавеза по елементима, за сваки елеменат по 1 поен
- ✓ За сваки дан закашњења контроле 2 поена
- ✓ За недостављање контроле судијама путем електронске поште 10 поена
- ✓ За коришћење обрасца контроле који није прописан 5 поена
- ✓ За недостављање контроле (исто као и за поништену контролу) 40 поена

7.2 Негативни поени због грешака у контроли које су утицале на смањење / повећање дате оцене (технички пропусти, преглед видео снимка, суперконтрола)

✓ За исправку оцене до 2 поена	3 поена
✓ За исправку оцене 3 – 5 поена	5 поена
✓ За исправку оцене 6 – 10 поена	10 поена
✓ За исправку оцене 11 – 15 поена	15 поена
✓ за исправку оцене 16 и више поена	20 поена
✓ За поништену контролу	40 поена

- ☒ Ако контролор током сезоне "достигне" збир од 40 негативних поена (кумулативно), изрећи ће му се суспензија у трајању од месец дана.
- ☒ Сабирање поена и рангирање контролора се врши на крају сезоне.

8. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

- 8.1 Образац Извештаја о суђењу саставни је део овог Упутства.
- 8.2 Надлежност за поступање (преглед и верификацију контрола – извештаја о суђењу), сходно овом Упутству, има Комисија за праћење суђења УО ЗСНК РС.
- 8.3 Аутентично тумачење овог Упутства даје Управни одбор Заједнице судија и контролора Рукометног савеза Србије, на основу писаног захтева члана Заједнице.
- 8.4 Ово Упутство усвојено је на седмој редовној седници Управног одбора Заједнице судија и контролора Рукометног савеза Србије, одржаној у Београду, дана 22.06.2013. год.
- 8.5 Упутство о вршењу контроле суђења има се објавити у Службеном гласилу Рукометног савеза Србије, а примењиваће се са почетком такмичарске сезоне 2013/2014.

ЗАЈЕДНИЦА СУДИЈА И КОНТРОЛОРА РУКОМЕТНОГ САВЕЗА СРБИЈЕ

Председник Управног одбора
ЗОРАН СТАНОЈЕВИЋ, с.р.

На основу члана 68. став 2. тачка 12. Статута Рукометног савеза Србије, Управни одбор РС, на седници одржаној 11. јула 2013. године потврдио је Упутство за вршење контрола.

Председник
Управног одбора
Рукометног савеза Србије
Велимир Марјановић, с.р.